

Talouskatsaus

Ilkka Kaukoranta

pääekonomisti, SAK

Maarakennuspäivät, 28.9.2017

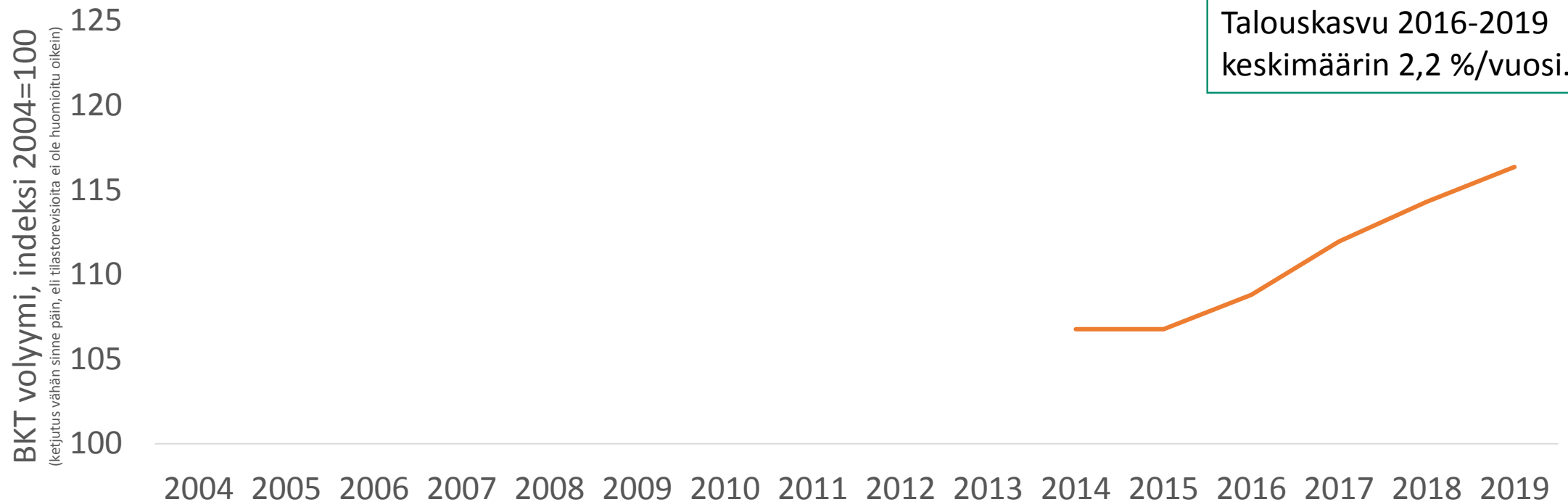
Talouden iso kuva

- Suunta on hyvä, mutta taso on yhä heikko.
- Pieni avotalous on suhdanneherkkä.
- Erityistä kilpailukykyongelmaa ei näy, mutta epävarmuus on aina isoa.
- Nautitaan kasvusta, mutta varaudutaan seuraavaan taantumaa.

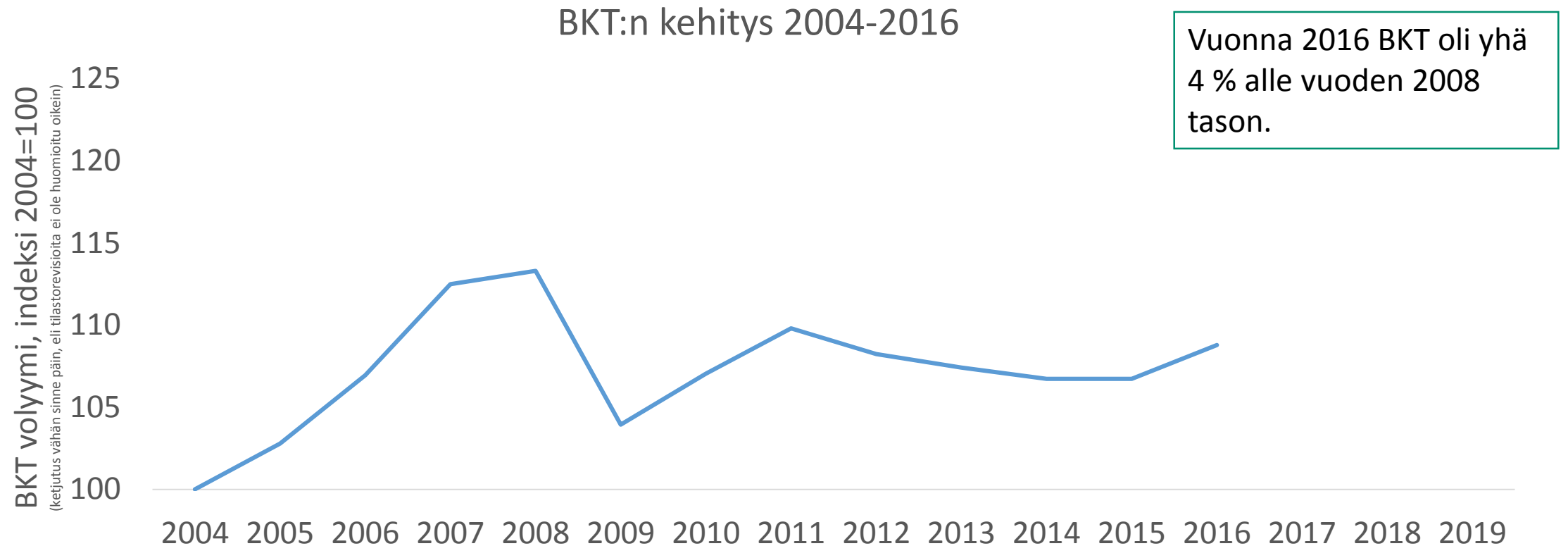
Suhdannekuva

Talous on kääntynyt ilahduttavaan nousuun

Valtiovarainministeriön BKT ennuste

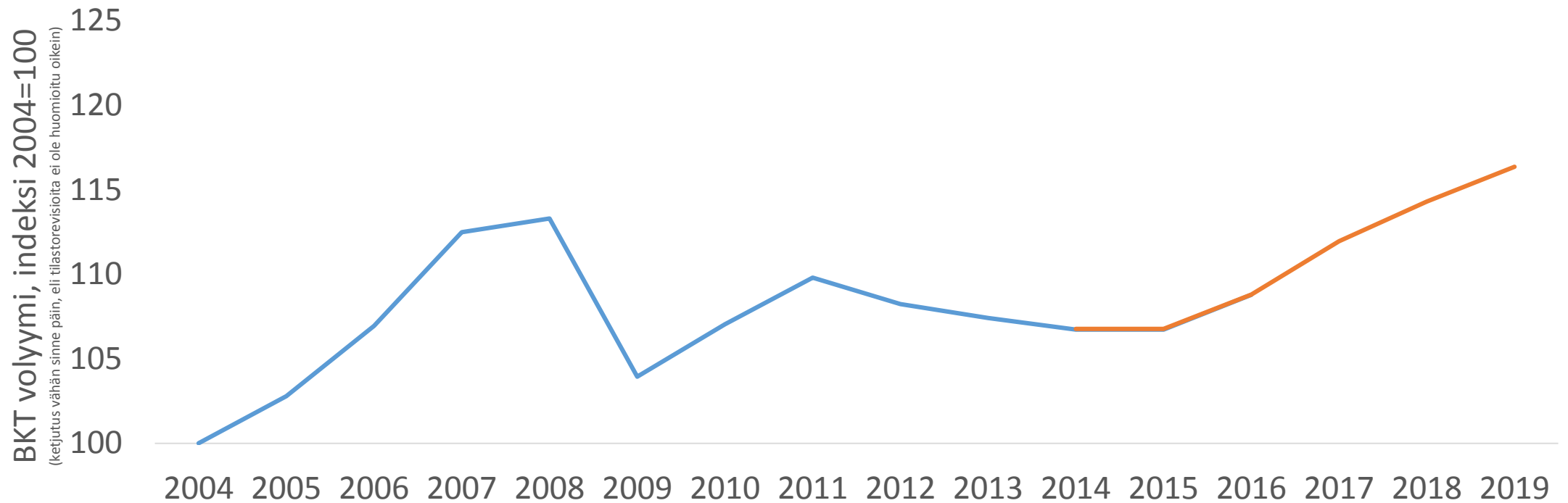

Toisaalta ollaan edelleen alemmalla tasolla kuin 10 vuotta sitten

Ennusteiden valossa tilanne näyttää normalisoituvan

BKT:n kehitys ja VM:n ennuste vuoteen 2019

Pienessä maassa yksittäiset toimialat heiluttavat tuottavuutta ja koko taloutta

Pitkän taantuman taustalla

- Nokian romahdus.
- Metsäteollisuuden ongelmat.
- Telakkateollisuuden heikkous.
- Venäjän pakotteet.
- Tuottavuus aleni → kilpailukyky heikkeni.

(ja finanssi- ja eurokriisi)

Nousun taustalla

- Nokiasta irtisanottujen työllistyminen uusiin yrityksiin.
- Metsäteollisuuden virkoaminen (esim. Äänekoski).
- Telakkateollisuuden renessanssi.
- Autoteollisuuden nopea kasvu.
- Kilpailukyvyn paraneminen.

(ja kansainvälinen nousukausi)

Kasvu on nyt laaja-alaista, ei pelkästään yhden toimialan varassa

	2012				2013				2014				2015				2016				2017			
Metsäteollisuus	-2	-5	-2	8,9	0,9	6,1	5,2	6,3	1,1	-2	-1	-2	-6	-4	-5	-6	1,4	0,1	0	0,7	5,7	2,6		
Kemiateollisuus	-4	-8	-14	-13	0,5	3	11	7,4	-12	0,3	-5	2,5	-2	-6	-5	-6	9,1	5,3	11	9,8	10	8,7		
Metalliteollisuus pl. sähkö- ja elektroniikkateollisuus	-1	-1	-3	-4	-11	-9	-4	-3	-2	-2	-2	1,8	5,5	8,4	5,4	1,6	-2	-3	1,7	4,1	9,7	8,1		
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	-40	-38	-39	-36	-4	19	39	40	21	8,5	7,7	-5	-1	-2	-13	-2	-6	-2	5,9	-4	10	4,9		
Energiahuolto: vesi- ja jätehuolto	-4	3,8	15	16	-0	0,1	-2	-5	2,8	4,8	7,3	5,6	-8	-2	-5	-8	-3	-8	-6	-3	-2	-3		
Rakentaminen	-5	-4	-4	-8	-3	-1	-1	-3	-3	-2	-5	-4	-1	2,7	4,6	7,3	6,2	4,8	4,4	4,4	8,5	9,1		
Kauppa: liikenne: majoitus- ja ravitsemistoiminta	7,2	1,9	-0	-1	-6	-4	-2	-3	-3	-2	-2	-2	-3	-3	-1	0,1	1,9	2,6	1	1,6	4,6	2,8		
Kauppa	10	2,2	-1	-2	-7	-5	-2	-3	-1	0,1	-1	-1	-4	-3	-2	-0	3,7	3,5	1,8	2,1	2,7	2		
Liikenne	2,1	1,2	1,3	1,4	-1	0,5	0,9	-0	-4	-5	-4	-3	-2	-2	-2	-1	-0	-1	1,1	6,4	5,1			
Informaatio ja viestintä	8,5	6	5,5	4	3,9	4	2,7	0,8	2,3	2,9	7	6,8	8,5	5,6	0,7	0,3	-2	1,4	3,1	6,6	8,1	4,9		
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	-2	-4	-5	1,9	-12	-13	-7	-6	16	16	8,6	2,3	-1	1,1	0	0,9	-5	5	2,9	-5	18	5,9		
Kiinteistöalan toiminta	0	-1	-0	-1	-1	1,6	1,2	-1	0,1	-0	-0	0,8	-0	0,6	1,3	2,2	2,5	2	2,1	0,6	2,1	1,5		
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta: hallinto- ja tukipalvelut	3,6	1,2	0,4	-0	-4	0,1	-0	-2	-1	-3	-2	-0	0,3	0,8	1,4	1,1	3,7	4	2,5	3,3	5,4	3,6		
Julkinen hallinto: koulutus: terveys- ja sosiaalipalvelut	1,4	-1	-2	-2	-1	0,3	-1	-1	-2	-2	-1	-1	0	-0	-1	-1	-0	-1	0,3	0,4	1,8			
Muut palvelut	-1	-2	-4	-3	-2	-2	-0	-2	-1	-2	-1	-1	0,5	1,1	0,8	1,4	1,3	2,2	1,6	1,6	-0	0,4		

Arvonlisäyksen volyymin muutos edeltävästä vuodesta %

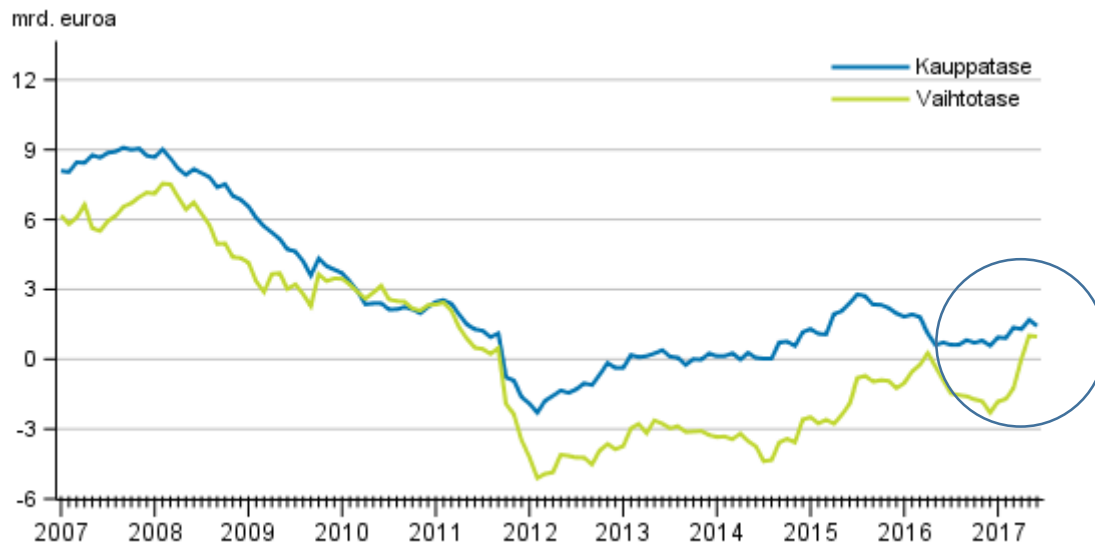
Kilpailukyvyistä ja epävarmuudesta

Onko meillä kilpailukykyongelmaa?

- Vaihtotase ollut pitkään alijäämäinen.
- Työttömyys on korkealla.
- Vienti on alle aiemman tason.
- Hintakilpailukyky heikkeni talouskriisin aikana.
- Vaihtotase kääntymässä ylijäämäiseksi?
- Työttömyys alenee jo.
- Vienti kehittyy nyt hyvin.
- Kilpailukyky sopimus palautti menetettyä kilpailukykyä.

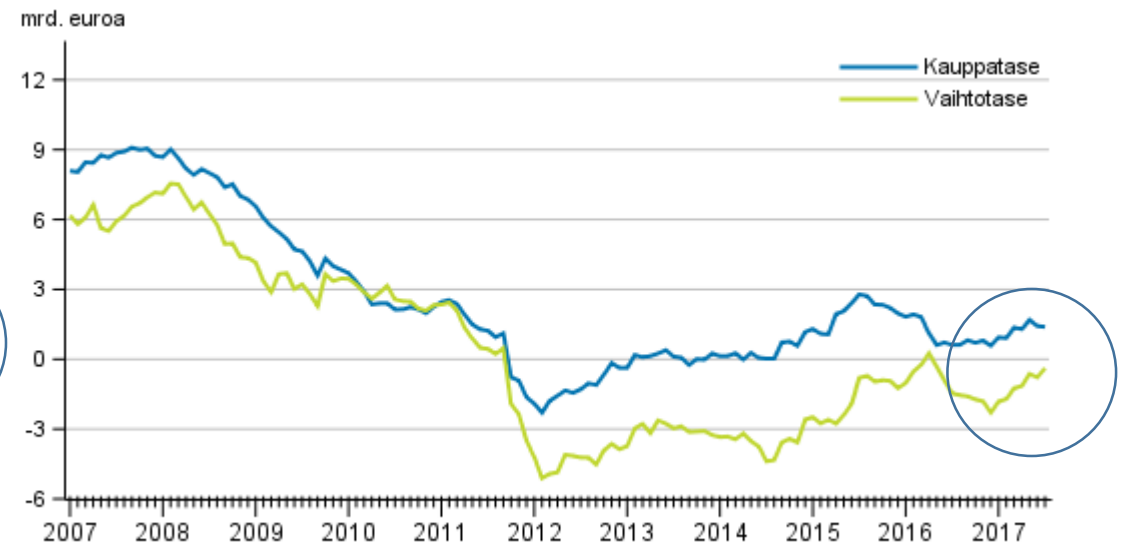
Vaihtotase on selkeä mittari viennin kilpailukyvyistä, mutta sekin on epävarma

Tilasto 16.8.2017

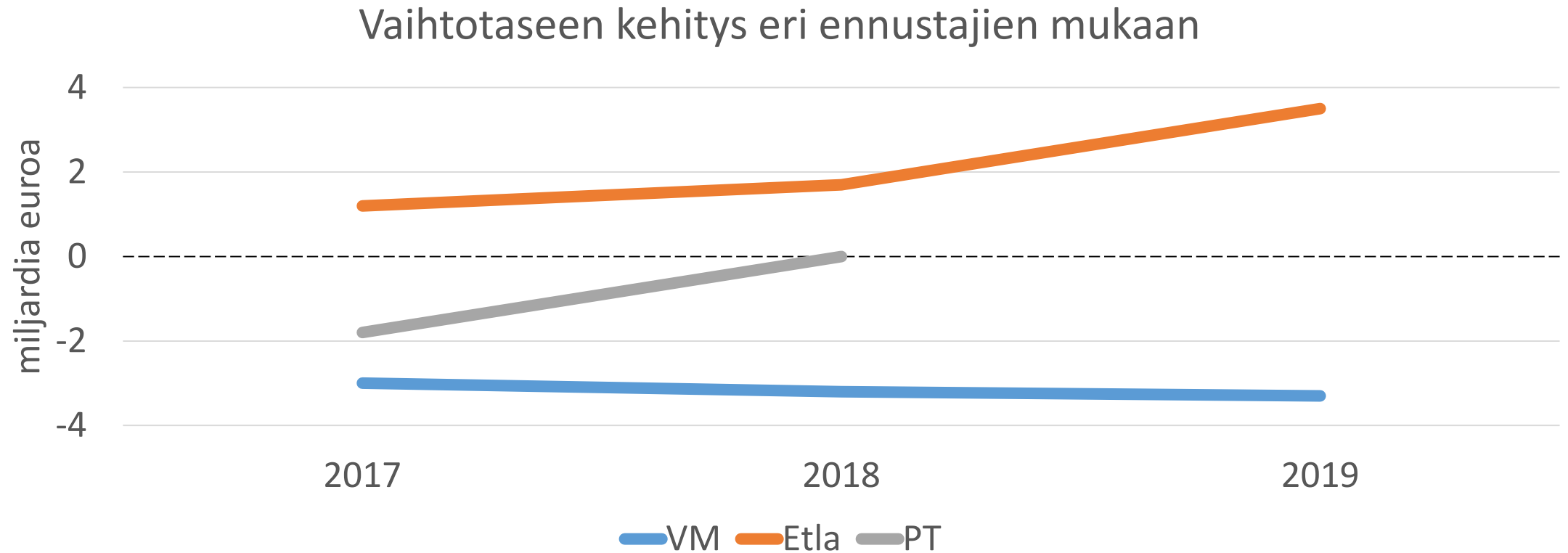
Vaihtotase on kääntynyt ylijäämäiseksi!

Tilasto 15.9.2017

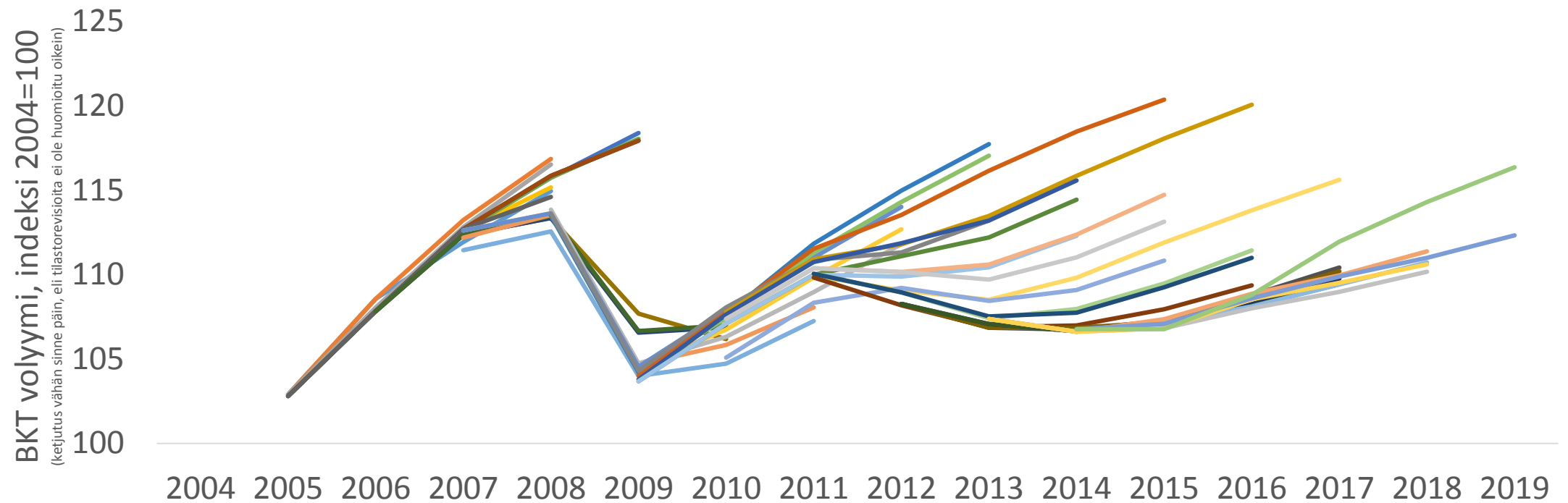
Vaihtotase pysyttelee alijäämäisenä ☹️

Vaihtotase-ennusteiden haarukka ensi vuodelle on viisi miljardia euroa (yli 2 %/BKT)

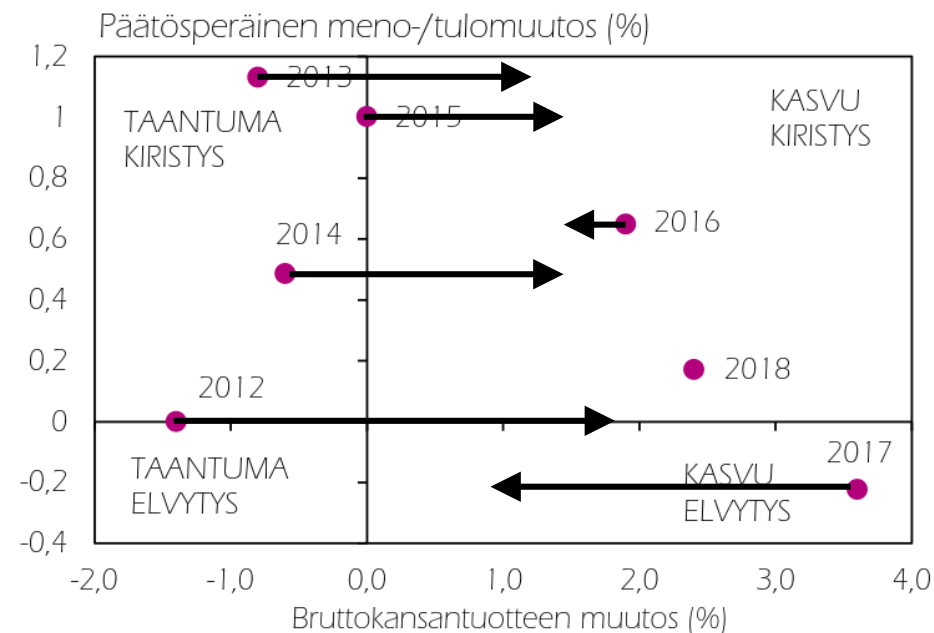
Epävarmuus talouden suunnasta on aina isoa

Valtiovarainministeriön BKT ennusteiden kehitys 2007-2017

Seija Ilmakunnas: finanssipolitiikkaa on usein kiristetty taantumassa

KUVIO 1. FINANSSIPOLITIIKAN MITOITUS PÄÄTÖSPERÄISTEN MENO- JA TULOMUUTOSTEN* AVULLA

Lähde: Julkisen talouden suunnitelma 2016–2019 (kevät 2015) ja 2018–2021 (kevät 2017), Tilastokeskus, Palkansaajien tutkimuslaitos

- Edeltävänä syksynä VM on kuitenkin yleensä ennustanut noin prosentin kasvua.
- Finanssipolitiikan viritys on epäonnistunut osin ennustevirheiden takia.
- Samasta syystä palkkapolitiikan mitoitus on ollut vaikeaa.

Nuolet: BKT kasvu jota VM ennusti edeltävänä syksynä.

Johtopäätöksiä

Nautitaan kasvusta, mutta maltillisesti

- Nyt on palkankorotusten aika.
 - Emme tiedä miten vahva nousukausi on.
- Julkisen talouden kestävyysvahvistaminen.
 - Tuleva elvytysvara. Ikääntymiseen varautuminen.
- Fiksua rakennepolitiikkaa.
 - Perhevapaauudistus. Oppivelvollisuus.
- Kasvun edellytyksiä vahvistettava.
 - Kaupungistuminen. Tutkimus- ja innovaatiotuet.